

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ

ПРИЈЕМНИ ИСПИТ

ЗА ФИЛОЛОШКЕ ГИМНАЗИЈЕ И ОДЕЉЕЊА

Јуни, 2009. године

ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

на пријемном испиту у филолошким гимназијама и одељењима

ПРОЧИТАЈ ПАЖЉИВО УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ ТЕСТА!

Време за израду теста је 120 минута. Пре него што одговориш, пажљиво прочитај питање. Дежурни професори не пружају додатна обавештења о питањима, осим уколико она – због техничке грешке – нису довољно читљива. Одговоре на питања можеш најпре написати обичном (графитном) оловком. Признају се, међутим, само одговори написани хемијском оловком или наливпером. Не признају се одговори у којима је нешто прецртано, дописано или исправљено белилом. Такође се не признају непотпуни одговори, зато пажљиво ради и добро размисли пре него што упишеш коначан одговор.

На тесту није дозвољено исписивати податке о ученику нити цртати било какве знакове.

Води рачуна о томе да је решавање теста временски ограничено.

СРЕЋНО!

1. Одреди којој групи словенских језика припадају следећи језици:
- а) словачки: _____; б) словеначки: _____; **1 поен**
 в) лужичкосрпски: _____; г) белоруски: _____ **1 поен**
2. Допуни реченице:
- а) У Вуковом *Српском рјечнику* из 1818. године речи су преведене на _____ и _____ језик. **1 поен**
 б) Речи је на те језике превео _____. (наведи пуно име и презиме) **1 поен**
3. Напиши ијекавске облике речи:
- а) свећа: _____; б) свећица: _____; **1 поен**
 в) млекар: _____; г) млечан: _____ **1 поен**
4. Акцентуј следеће речи:
- а) зевалица; б) боранија; **1 поен**
 в) поскочити; г) покушавати. **1 поен**
5. Напиши предњонепчани сугласник код којег ваздушна струја делимично пролази и кроз нос: _____ **1 поен**
6. Одреди гласовне промене у следећим примерима:
- а) безнађе: _____; б) прашина _____; **1 поен**
 в) безвезан: _____; г) ношња: _____ **1 поен**
7. Напиши глаголски прилог садашњи глагола:
- а) познавати: _____; **1 поен**
 б) пећи: _____ **1 поен**
8. Одреди врсте подвучених речи у примеру „Хе!“, кличе мој отац, ето вам, господо, вашег милерама! Ето вам вашег готског умака!“:
- а) Хе: _____; б) мој: _____; **1 поен**
 в) ето: _____; г) готског: _____ **1 поен**
9. Одреди падеже подвучених речи у реченици **Онда баба полагаано узме девојчину плетеницу, која је висила низ кревет, па је одсече, а девојка одмах ђипи с кревета, створи се пауница па полети, а остале паунице с јабукe за њом, и тако их нестане:**
- а) кревет: _____; б) је: _____; **1 поен**
 в) кревета: _____; г) њом: _____ **1 поен**
10. Подвуци именице које имају само облик множине (pluralia tantum): **1 поен**
 чарапе, руке, нараменице, панталоне, груди, трепавице, маказе, спајалице, очи, рамена.
11. Заокружи слово испред врсте речи коју прилози не могу одређивати: **1 поен**
 а) именице; б) придеви; в) предлози; г) глаголи.
12. Подвуци просте речи: **1 поен**
 брат, човек, дивов, шумар, намаз, плав, сивкаст.

13. Именице **морепловац, ледоломац, чудотворац, злопамтило** и **оцеубица** разврстај према типу грађења (творбе):
- а) сложенице: _____; 1 поен
- б) речи добијене комбинованом творбом: _____ 1 поен
- _____
14. Подвуци предикате у примеру: 1 поен
- Илија је јуче рекао како мора овог лета научити да плива.**
15. Из примера **Над њим су се савиле гране и гранчице од рода модрих шљива, а кроз њих се једва назире небо** издвој: 1 поен
- а) ширу синтагму: _____;
- б) ужу синтагму: _____.
16. У реченици **Уморни и малаксали од силног напрезања и оштрог шибанја разљућених ветрова, они би застали да одахну:**
- а) подвуци главну реченицу; 1 поен
- б) одреди врсту по значењу зависне реченице: _____ 1 поен
17. У следећој реченици подвуци све речи које се слажу (конгруирају) са именицом *председница*: **Бивша председница суседне државе, изузетно храбра жена, дочекала је закаснило признање својих сународника.** 1 поен
18. Напиши термине за речи пореклом из: 1 поен
- а) немачког језика: _____;
- б) француског језика: _____.
19. Заокружи слово испред реченица у којима запажаш хомонимију:
- а) У судопери су прљави судови : Домаћи судови траже нове судије; 1 поен
- б) На тавану сам нашла старо корито : После поплава Млава се вратила у своје корито;
- в) Зуб времена учинио је своје : Извадио сам јуче покварен зуб.
20. Препиши правилно, писаним словима, реченицу **КАДА СМО УПАЛИЛИ БАТЕРИСКУ ЛАМПУ ПРОЧИТАЛИ СМО НА СПОМЕН ПЛОЧИ ДА ЈЕ ПОСТАВЉЕНА ПРЕ ДВЕИПО ГОДИНЕ** 1 поен
- _____
- _____
- _____
21. Прочитај стихове и одговори на постављена питања:
- За Бурђем је косу одрезала,
за ђевером лице изгрдила,
а за братом очи извадила.*
- I Наведи назив песме: _____ 1 поен
- Којој врсти народних лирских песама ова песма припада?
- _____
- II На којој стилској фигури се заснивају наведени стихови? 1 поен
- _____

22. Стилска фигура којом се казује супротно од онога шта се мисли и чије се значење разуме из контекста, а у усменом говору издваја се посебном интонацијом, назива се: **1 поен**

23. Од наведених дела два не припадају бајкама. Заокружи која: **1 поен**

- а) *Еро с онога свијета*
- б) *Аждаја и царев син*
- в) *Немушти језик*
- г) *Девојка цара надмудрила*
- д) *Златна јабука и девет пауница*

24. Прочитај наведени одломак и одговори на постављена питања:

Све се више смрачава и као да се нешто издалека потајно и подмукло спрема и пригушено хуји. Снежне лептирице укритају се у лету, ломе се једна о другу и шуште у тананом и меком шуму поврх њихових глава, а њих троје, старац напријед, крава за њим, за кравом Вујо, промичу чаршијом лагано и уједначено, стопу за стопом (...)

Пређоше планину и сиђоше у поље. Пuteви су били приметени: нигдје пртине, ни знака, ни даха од живота, а бура непрекидно бјесни и урла. Ударише на пометеничке биљеге којих је много, премного на Змијању, и Реља осети да су забасали на викну из све снаге.

- I Наведи назив дела: _____ **1 поен**

Наведи име и презиме писца: _____

- II Ово дело спада у (заокружи тачан одговор): **1 поен**

- а) драме
- б) приповетке
- в) романе
- г) елгије
- д) путописе

25. Прочитај стихове и одговори на питања:

*Над острвом пуним чемпреса и бора
Младо, крупно сунце пржи, пуно плама;
И трепти над шумом и над обалама
Слан и модар мирис пролетњега мора.*

- I Наведи врсту риме (по распореду у строфи): **1 поен**

II Наведи врсту строфе (по броју стихова): _____ **1 поен**

26. У овој народној песми остарели јунак Ђурађ шаље свог јединог и премладог сина аги на мегдан. На срећу, његов син побеђује турског силника, а песма се завршава дирљивим сусретом оца и сина.

Наведи назив ове песме: _____ **1 поен**

Наведи ком циклусу ова песма припада: _____

27. Међу наведеним песмама заокружи оне које су родољубиве:

I 1 поен

- а) *Кажу ми, кажу*
- б) *Подне*
- в) *Моја отаџбина*
- г) *На Газиместану*

II Којој од поменутих песама припадају стихови који следе? 1 поен

*Силни оклопници, без мане и страха,
Хладни ко ваш оклоп и поглед мрка,
Ви јурнусте тада у облаку праха,
И настаде тресак и крвава трка.*

Назив песме: _____

28. Прочитај одломак и одговори на постављена питања:

Колико је леп Неапољ и у зору и после зоре, ја бих га ипак давно оставио; отишао бих да у њему није владика. Кад сам му казао да ћу да полазим, рече ми: „Остани још мало; ја очекујем нека писма, па онда можда ћемо заједно“. Кад му ја рекох да сам рад за Ускрс бити у Риму, где папа тог дана прави велике свечаности и параде, па желим то да видим, одговорио ми је: „Е, Божја ти вјера, ако више волиш римског папу него црногорског владика, а ти иди: може ти бити!“ Тако сам остао и Ускрс провео овде.

I Наведи назив дела: _____ 1 поен

Наведи име и презиме писца: _____

II Због кога приповедач одлучује да остане у Напуљу? 1 поен

Како се зове поменути владика? _____

29. Песник у овој врсти лирске песме изражава жаљење за нечим што је неповратно прошло (младост, љубав, живот). Песму одликује меланхолија и дубока туга.

Ова врста песме зове се (заокружи слово испред тачног одговора): 1 поен

- а) елегија
- б) ода
- в) балада
- г) дитирамб

30. Дати су ликови, а ти напиши о ком делу је реч и ко је писац дела:

I кмет Симан _____ 1 поен

Благоје казаница _____

II Фема _____ 1 поен

Лујо _____

31. Међу наведеним делима заокружи она која припадају епском књижевном роду: **1 поен**
- а) *Том Сојер*
 - б) *Сумњиво лице*
 - в) *Све ће то народ позлатити*
 - г) *Плави чуперак*
32. Међу наведеним ликовима подвучи оне који припадају приповеци *Пилипенда*: **1 поен**
- I
- а) Коста
 - б) Јела Пилипова
 - в) Благоје казанџија
 - г) Јован Кљако
 - д) Евица
- II Радња ове приповетке одвија се у (заокружи слово испред тачног одговора): **1 поен**
- а) војвођанском селу
 - б) далматинском селу
 - в) црногорском селу
 - г) јужносрбијанској вароши
33. Заокружи слово испред тачног одговора. **1 поен**
- I Мотив *урокљиве лепоте* дат је у песми: **1 поен**
- а) *Предраг и Ненад*
 - б) *Диоба Јакишића*
 - в) *Женидба Милића Барјактара*
 - г) *Марко тије уз Рамазан вино*
- II Мотив *наслеђивања царства* дат је у песми: **1 поен**
- а) *Ропство Јанковић Стојана*
 - б) *Почетак буне против дахија*
 - в) *Смрт мајке Југовића*
 - г) *Урош и Мрњавчевићи*
34. *Експозиција* је: **1 поен**
- а) расплет драмског сукоба
 - б) врхунац сукоба у драми
 - в) уводни део драме
 - г) део драмског текста који не говоре ликови
 - д) најузбудљивији део драме
35. Међу наведеним песмама подвучи оне које припадају *преткосовском циклусу*: **1 поен**
- Почетак буне против дахија, Смрт мајке Југовића, Зиданье Скадра, Ропство Јанковић Стојана, Женидба Душанова, Мали Радојица.*
36. Прочитај наведени текст под насловом *Савини лонци*:
- На Ибру има место Грнчић (лончић). Ту, у кориту Ибра, налазе се рупе, прозване Савини лонци. Свети Сава је био жељан рибе, па је замахнуо штапом и одмах постадоше те рупе, у које је падала риба. Свети Сава је само залазио од једног*

лонца до другог и руком хватао рибе. Тако се тамо хвата риба и данас, по благослову светог Саве.

I Како се зове ова кратка врста народне прозе (заокружи слово испред тачног одговора):

1 поен

- а) анегдота
- б) пословица
- в) легенда
- д) епиграм

II Како се зове дело у којем свети Сава описује живот свога оца

1 поен

(заокружи слово испред тачног одговора):

- а) Живот жупана Стефана Немање
- б) Житије светог Симеона
- в) Писмо игуману Спиридону
- г) Слово светог Саве

37. Главни јунак овог романа на својој малој планети оставио је ружу, цвет који воли и за који је веровао да је јединствен. Али када је посумњао у њену љубав, одлучио је да оде. На Земљи среће лисицу с којом се спријатељује и коју припитомљава. Она му казује тајну: „Човек само срцем добро види“.

I Наведи назив овог дела: _____

1 поен

II Којој књижевној врсти оно припада: _____

1 поен

38. Прозно дело у коме аутор излаже своја сећања на минута друштвена, историјска и културна збивања у којима је био учесник или очевидац, назива се (заокружи тачан одговор):

1 поен

- а) новела
- б) биографија
- в) легенда
- г) путопис
- д) мемоари

39. Поред сваког цитата упиши назив одговарајуће форме (облика) казивања:

1 поен

ДИЈАЛОГ, ДЕСКРИПЦИЈА, НАРАЦИЈА

а) *Кад то зачу од Прилипа Марко,
он тад пушћа своје бојно копље
своме Шарцу између ушију,
дели-Муси у прси јуначке.*

а) _____

б) *„Ој бога ти, Новаче ковачу,
јеси л' икад бољу саковао?“
„Ој бога ми, Краљевићу Марко,
Јесам једну бољу саковао,
Бољу сабљу, а бољем јунаку.“*

б) _____

в) *Чудо људи за девојку кажу:
Танка струка, а висока стаса,
Коса јој је кита ибришима,
Очи су јој два драга камена*

в) _____

40. Главни јунаци овог романа чине дечју дружину која се сакрила од учитеља Паприке у логор Тепсију. Иако одрастају у време рата, аутор догодовштине Јованчетове дружине описује са пуно хумора.

1 поен

Наведи назив романа је: _____

Наведи име и презиме писца: _____